

FINANSIJE I FINANSIJSKO PRAVO
Finansijsko izvještavanje

PROF. DR. HALIL KALAČ

Cilj finansijskog izvještavanja

Šta je cilj finansijskog izvještavanja?

Izrada i prezentacija finansijskih izvještaja je finansijsko izvještavanje koje uređeno:

- Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja,
- Međunarodnim računovodstvenim standardima, i
- Propisima koje određuje svaka država (koji su u skladu sa MRS).

Regulativa

Zakon o računovodstvu i reviziju BiH, „Službeni glasnik BiH“, broj 42/04.

- Entitetski zakoni iz 2009. godine.
- Okvirnom zakonom BiH je harmonizovano više bitnih aspekata računovodstva i revizije.
- Okvirni Zakon se posebno i direktno ne bavi obezbjeđenjem kvaliteta, nadzorom nad revizijom, istragama i discipliniranjem.

Računovodstveni standardi koji se primjenjuju na cijeloj teritoriji BiH, na sva privatna i javna preduzeća i druga pravna lica sa sjedištem u BiH, su:

- Međunarodni računovodstveni standardi (MRS), odnosno Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja (MSFI);

- Prateća uputstva, objašnjenja i smjernice koje donosi Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (IASB);
- Međunarodni standardi revizije (ISA);
- Kodeks etike za profesionalne računovođe;
- Prateća uputstva, objašnjenja i smjernice koje donosi Međunarodna federacija računovođa (IFAC)

Ciljevi i vrste finansijskih izveštaja

Ciljevi:

1. Propisano finansijsko izvještavanje

- Zakonska obaveza

- poreski bilans

- završni bilansi (završni račun) zbog prava vlasnika akcija (investitora)

- Uslovi listinga

- ispunjavanje obaveze prema berzi akcija (uslov za primanje na listing).

2. Obaveštavanje investitora

- Postojeći vlasnici akcija
- Potencijalni investitori

3. Analiza poslovanja od strane menadžmenta

- Unapređenje uslova poslovanja
- Donošenje strateški bitnih odluka

Vrste finansijskih izveštaja

Po periodu koji obuhvataju :

- godišnji,
- polugodišnji,
- kvartalni

Po sadržaju :

- Bilans stanja
- Bilans uspeha
- Novčani tokovi

Ostali finansijski izveštaji

Bilans stanja – *Balance Sheet*

Bilansne stavke :

aktiva = pasiva

aktiva – duguje (debit)

pasiva – potražuje (credit)

aktiva – imovina (assets)

pasiva – obaveze (liabilities) + kapital (capital)

po ročnosti – kratkoročno – do 1 godine

- dugoročno - preko 1 godine

Vanbilansne stavke :

garancije, obaveze iz ugovora i sl.

Imovina

Kratkoročna:

- gotovina i gotovinski ekvivalenti
- potraživanja od kupaca
- inventar (gotove robe, sirovine i poluproizvoda)
- ostalo (unapred plaćeni razni troškovi i sl.)

Dugoročna

- zemljište i objekti
- oprema
  - amortizacija (knjigovodstvena kategorija)
- good will (razlika između knjigovodstvene i tržišne vrednosti imovine –prilikom akvizicije)
- ostalo (robne marke, patenti, plasmani)

Obaveze

Kratkoročne:

- obaveze prema dobavljačima
- obaveze iz kratkoročnog finansiranja
- dospjele obaveze iz dugoročnog finansiranja
- ostalo (dospjele a neisplaćene plate, porezi...)

Dugoročne:

- dugoročni dug (krediti, obveznice)
- obaveze iz lizing ugovora
- odložene poreske obaveze

Kapital

- akcijski kapital (broj akcija x nominalna vrijednost)
- neisplaćena dobit
- gubitak
- Knjigovodstvena vrijednost kapitala (Book Value) – vrijednost iz bilansa stanja
- Tržišna vrijednost kapitala (broj akcija x tržišna vrijednost)
- Tržišna kapitalizacija (Market capitalization)
- Vrijednost biznisa (Enterprise value) – kod preuzimanja
- Vrijednost biznisa= Tržišna kapitalizacija + Dug – gotovina
- Likvidaciona vrijednost

Bilans uspeha – *Income Statement*

Prihod (Revenue) : iz djelatnosti

Bruto dobit = Prihod - Varijabilni troškovi

Varijabilni troškovi : sirovina, ambalaža, roba za prodaju..

Poslovna dobit = Bruto dobit – Fiksni troškovi

Fiksni troškovi : svi indirektni troškovi poslovanja

**Dobit = Poslovna dobit +(-) Ostali prihodi
(rashodi)**

Neto dobit = Dobit – Porez na dobit

Novčani tokovi – *Statement of Cash Flows*

Izvodi se iz bilansa stanja i bilansa uspjeha.

Dopunjuje bilans uspjeha :

- trošak amortizacije je isključivo knjigovodstveni
- nekih transakcija nema u bilansu uspjeha a podrazumijevaju značajan odliv novca (kupovina poslovne zgrade, ulaganje u zalihe).

Tri dijela :

- poslovne aktivnosti
- investicione aktivnosti] ZBIR
- finansijske aktivnosti

Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti

- Neto dobit

dodati : -Troškove amortizacije
-Smanjenje inventara
-Povećanje obaveza prema dobavljačima

oduzeti: -Povećanje u potraživanjima od kupaca
-Povećanje u unapred plaćenih troškova
-Smanjenje u dospjelim, a neisplaćenim obavezama (porez, plate i sl.) obavezama
-Dobit od prodaje investicija (HoV)

Novčani tokovi iz investicionih aktivnosti

Dodati: Prihodi od prodaje investicija (HoV) - cash

Oduzeti: Kupovina novih investicija (HoV) – cash
              Kupovina nove opreme
              Akvizicije

Novčani tokovi iz finansijskih aktivnosti

dodati :   Povećanje kratkoročnog duga
              Povećanje dugoročnog duga
              Prihodi od prodaje sopstvenih akcija

oduzeti: Rashode za otkup sopstvenih akcija
              Isplaćene dividende

Ostali finansijski izveštaji

- Analiza poslovanja od strane menadžmenta
- Prikaz vanbilansnih pozicija
- Prikaz knjige akcionara
- Prikaz tržišnih očekivanja i projekcija

Statistički aneks

Statistički aneks:

- Opšti podaci o pravnom licu, preduzetniku
- Bruto promjene nematerijalnih ulaganja
- Struktura zaliha
- Struktura osnovnog kapitala
- Struktura akcijskog kapitala
- Potraživanja i obaveze
- Drugi troškovi i rashodi
- Drugi prihodi
- Stali podaci

Finansijski koeficijenti

- Korisni za potpuno sagledavanje finansijske pozicije i za donošenje investicionih odluka.
- Prema oblastima se dijele na koeficijente:
  - likvidnosti
  - finansijskog leveridža
  - aktivnosti
  - profitabilnosti

Pored osnovnih, postoji mnogo drugih koeficijenata – mogu se prilagođavati po potrebi.

Koeficijenti likvidnosti

Neto operativni kapital

= Kratkoročna imovina – Kratkoročne obaveze

Opšta likvidnost =
$$\frac{\text{kratkoročna imovina}}{\text{kratkoročne obaveze}}$$

Rigorozni rasio =
$$\frac{\text{kratkoročna imovina} - \text{inventar}}{\text{kratkoročne obaveze}}$$

Koeficijenti finansijskog leveridža

$$\text{Dug / Imovina} = \frac{\text{Ukupne obaveze}}{\text{Ukupna Imovina}}$$

$$\text{Dugoročni dug / Kapital} = \frac{\text{Dugoročne obaveze}}{\text{Kapital}}$$

Koeficijenti aktivnosti

- Obrt imovine = Ukupan prihod / Ukupna imovina
- Obrt trajne imovine = Ukupan prihod / Dugoročna imovina
- Obrt inventara = Ukupan prihod / Inventar
- Obrt potraživanja kupci = Ukupan prihod / Potraživanja kupci
- Period naplate = 360 dana / Obrt potraživanja

Koeficijenti profitabilnosti

- Stopa dobiti (Profit margin) = Dobit / Prihodi
- Rentabilnost imovine (Return on Assets) = Dobit / Imovina
- Rentabilnost kapitala (Return on Equity) = Dobit / Kapital
- Dobit po akciji (Earnings per share) = Dobit / broj akcija
- P/E (Price – Earnings) = Tržišna cijena akcija / EPS

HVALA NA PAŽNJI!